

1852

h-56

4997-5005

28

z-56

2010

84

1996.10.11

1

2001

1891

378

4-21

ԿՆՆՈՆՔ

ՎԱՍՆ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՅ ԶՐԻԱՎԱՐԺ ՈՐԴԵԳԻՐԲԸ

Ի ԼԱՕԱՐԵԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԸ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԼԵԶՈՒՆՑ

ПРАВИЛА

О

ПРИЕМЪ БЕЗПЛАТНЫХЪ ВОСПИТАННИКОВЪ

ВЪ ЛАЗАРЕВСКІЙ ИНСТИТУТЪ

ВОСТОЧНЫХЪ ЯЗЫКОВЪ

ԿՆՆՈՒՆԻ

Սուրբ Երեմիայի Կարգերէն Յրիւմարժ որդե-
գիրքը, Հոգևորական և Նախակրթական բաժին-
նէրի աշակերտքը:

Կառավարութիւնն Լազարեան Ճեմարանի
Արևելեան լեզուաց հարկաւոր է համարում
հասուցանել 'ի գիտութիւն Ռուսաստանի մէջ
բնակող Հայոց, որք ցանկան իւրեանց որդիքը
կամ ազգականքը տեղաւորել 'ի թիւս, ն. Լա-
զարեանց ձրիավարժ որդեգրաց, ք. Հոգևորա-
կան, և ց. Նախակրթական բաժինների աշա-
կերտաց, թէ այսուհետև ուրիշ կերպով չեն
կարող մանկունք ընդունուիլ 'ի յիշատակեալ
կարգս ձրիավարժ աշակերտաց, բայց միայն
պահպանելով հետագայ պայմանքը և կանոնքը,
որք են:

78139 - ակ

1219 - 87

ПРАВЛА

О ПРИЕМЪ БЕСПЛАТНЫХЪ ЛАЗАРЕВСКИХЪ, ДУХОВНЫХЪ И ПРИГOTOВИТЕЛЬНОГО ОТ- ДѢЛЕНІЯ ВОСПИТАНИКОВЪ.

Начальство Лазаревскаго Института восточныхъ языковъ считаетъ необходимымъ довести до свѣдѣнія Армянъ, живущихъ въ Россіи, кои желали бы помѣстить дѣтей или родственниковъ своихъ въ число воспитанниковъ: 1) Бесплатныхъ Лазаревскихъ, 2) Духовнаго и 3) Приготовительнаго отдѣленій Института, что отнынѣ впредь не иначе могутъ быть приняты мальчики въ упомянутые разряды бесплатныхъ воспитанниковъ, какъ съ соблюденіемъ нижеслѣдующихъ условій и правилъ, а именно:

Ա. Խնդիր տալոյ ժամանակին վասն ընդու-
նելոյ՝ ի թիւս այնպիսի աշակերտաց՝ պարտա-
կան է յարակցել վկայական թուղթքը վասն
ծննդեան և մկրտութեան, վասն պատուաստի
ծաղկի, վասն կոչման ծնողաց, և վասն չքաւորու-
թեան. իսկ հարկատու անձինք՝ բաց յայսմանէ
պարտական են առաջի առնել վկայական թուղթ-
քը արձակման յիւրեանց հասարակութեանց:

Բ. 'Ի Ղեմարան մտանողաց՝ ի սկզբան անդ-
ուսումնական տարւոյն պահանջըւում են հե-
տեւալ տեղեկութիւնքն.

Վասն մտանելոյ յառաջին դասատուն. 'ի
Արօնական ուսմանց՝ կարեւորագոյն աղօթքներ,
Հանգանակ Հաւատոյ, և տանաբանեայ պա-
տուիրանք Աստուծոյ: Վարդալ և գրել Հայե-
րէն, Ռուսերէն և Գաղղիարէն: Չորս առաջին
կանոնք թուաբանութեան (четыре первые дѣй-
ствія арифметики).

Վասն մտանելոյ յերկրորդ դասատուն. 'ի
Արօնական ուսմանց՝ Համառօտ Քրիստոնէա-
կան վարդապետութիւն: 'Ի Հայոց լեզուէ՝
գլխաւոր ձեքն փոփոխական մասանց բանի,
ձեք հոլովմանց անուանց և դերանուանց, և խո-
նարհմանց կանոնաւոր բայից: 'Ի Ռուսաց լե-

1. При подачѣ просьбы о принятіи въ число таковыхъ воспитанниковъ должны быть прилагаемы свидѣтельства: о рожденіи и крещеніи, о привитіи оспы, о званіи родителей и о недостаточномъ состояніи; принадлежащія же къ податнымъ состояніямъ сверхъ того должны представлять увольнительныя свидѣтельства отъ своихъ обществъ.

2. Отъ поступающихъ въ Институтъ въ началѣ академическаго года требуются слѣдующія свѣдѣнія:

Для поступленія въ *первый* классъ: Изъ Закона Божія важнѣйшія молитвы, Символъ Вѣры и Заповѣди Господни. Читатъ и писать по-русски, по-армянски и по-французски. Четыре первыя дѣйствія ариѳметики.

Для поступленія во *второй* классъ: Изъ Закона Божія — Краткій катихизисъ. Изъ ариѳметики — именованныя числа, простыя и десятичныя дроби. Изъ Русскаго языка — начала грамматики. Изъ армянскаго языка — главнѣйшія формы измѣняемыхъ частей рѣчи, формы склоненій именъ, мѣстоименій и спря-

զուէ՝ Քերականութեան սկզբունք: 'Ի Պաղղիական լեզուէ՝ Չեք խոնարհմանց (բայից), 'ի Թուարանութենէ այն կանոնքն՝ որ կոչում են Именованные числа, простые и десятичные дроби. Յաշխարհագրութենէ՝ Ընդհանուր տեսութիւն (Общій обзор):

Այսն մտանելոյ յերբոց դասատուն, 'ի Արօնական ուսմանց՝ Արբազան Պատմութիւն Եւետարանի: 'Ի Հայոց լեզուէ՝ առաջին մասն քերականութեան:—'Ի Ռուսաց լեզուէ՝ առաջին մասն քերականութեան: 'Ի Պաղղիական լեզուէ՝ առաջին մասն քերականութեան, զլիաւոր կանոնք Համաձայնութեան, թարգմանութիւն դիւրիմաց հատուածոց:—'Ի Մաթեմատիկայէ՝ ամբողջ Թուարանութիւն: Համառօտ ընդհանուր Պատմութիւն:

Այսն մտանելոյ 'ի շրջանոց դասատուն, 'ի Արօնական ուսմանց՝ Եռակախօսութիւնք Քրիստոսի, և Պատմութիւն Նահապետաց, Մարգարէից, Եռաքելոց և այլոց երևելի անձանց, քաղեալք 'ի Հին և 'ի Նոր Ատակարանաց: 'Ի Հայոց լեզուէ՝ Համաձայնութիւն: 'Ի Ռուսաց լեզուէ՝ Համաձայնութիւն: 'Ի Պաղղիական լեզուէ՝ մանրամասն տեղեկութիւն Հա-

женіе глаголовъ правильныхъ. Изъ Географіи — общій обзоръ. Изъ французскаго языка — формы спряженій.

Для поступленія въ *третій* классъ: Изъ Закона Божія — Краткая исторія Новаго Завѣта. Изъ Математики — вся ариѳметика. Изъ русскаго языка — этимологія. Изъ армянскаго языка — этимологія въ подробности. Всеобщая Исторія въ краткихъ очеркахъ. Изъ французскаго языка — этимологія, главнѣйшія правила синтаксиса, переводъ легкихъ отрывковъ съ французскаго.

Для поступленія въ *четвертый* классъ:

Изъ Закона Божія — Притчи Евангельскія и исторія патриарховъ, пророковъ, апостоловъ и другихъ знаменитыхъ мужей, упомянутыхъ въ Ветхомъ и Новомъ Завѣтахъ. Изъ Математики — подробное знаніе ариѳметики; изъ Геометріи — до пропорціональныхъ линій. Изъ русскаго языка — синтаксисъ, изъ армянскаго — синтаксисъ. Всеобщая исторія и Русская исторія въ краткихъ очеркахъ. Географія Европы. Изъ французскаго языка —

մաճայնութեան, թարգմանութիւն 'ի Պաղղլական լիզուէ 'ի Ռուս: 'Ի Մաթեմատիկայէ՝ մանրամասն տեղեկութիւն զթուաբանութենէ (Подробное знание арифметики): Յերկրաչափութենէ (изъ Геометрии) մինչ ցայն մասնը՝ որ կոչուի է Пропорциональныя линіи: Բնդհանուր պատմութիւն, և Ռուսաց պատմութիւն համառօտ: Աշխարհագրութիւն Աւրուպիոյ 1):

Օւանիշ. Սերոյիշեալ տեղեկութիւնքն չեն պահանջուում յայն աշակերտաց, որք ցանկան մտանելու 'ի Նախակրթական բաժինը, որոյ մէջ ընդունուում են մանկունք յ8 տարեկանէն մինչ ց10 տարեկան, առանց հարցաքննութեան:

1) Գասական մատեանք.

ա. Կրօնական ուսմանց. Հաւտոսպատում, Մ. Մսերեանց: Քրիստոսապատում, նոյն հեղինակի: Առակախօսութիւնք Քրիստոսի 'ի Քրիստոսապատում տեսրակէն, նոյն հեղինակի: Հրահանգ Քրիստոնէական հաւատոյ, նոյն հեղինակի:

բ. Հայոց լեզուի. Քերականութիւն Հայկական լեզուէ, Մ. Իմին.

գ. Ռուսաց լեզուի. Смирнова учебникъ русскаго языка, курсъ первый վասն առաջին դաստան, курсъ второй վասն երկրորդ դաստան, և վասն երրորդ դաստան Перевлѣскаго Практическая русская грамматика, часть III.

подробное знаніе синтаксиса, переводъ съ французскаго на русскій языкъ 1).

Примѣчаніе. Требованіе вышеозначенныхъ свѣдѣній не распространяется на желающихъ поступить въ Приготовительное отдѣленіе, въ которое принимаются дѣти отъ 8 до 10 лѣтъ безъ всякаго экзамена.

1) Руководства: а) по Закону Божію—Հաւատաւանութեան ցանկանց, его же Քրիստոնեացաւանութեան, его же Աստվածաբանութեան քրիստոնեական և Քրիստոնեացաւանութեան տեսարաններ, его же Հրահանգ քրիստոնեական Հաւատոյ. б) По Армянскому языку—Грамматика армянскаго языка Эмина.

с) По русскому языку — Смирнова учебникъ русскаго языка, курсъ первый для *перваго* класса, и курсъ второй для *втораго* класса; для *третьяго* класса—Перевлѣскаго Практическая русская грамматика, часть III.

д) По ариѳметикѣ — для *перваго* класса Руководство къ ариѳметикѣ Буссе, часть I; для *втораго* класса того же руководства часть II; для *третьяго* класса — Перевощикова Гимназическій курсъ чистой математики, часть III, Геометрія.

Գ. Միայն այն Հայազգի մանկունքն կարող են ընդունուիլ 'ի վերոյիշեալ յերիս կարգս ձրիավարժ աշակերտաց Ղեմարանի, որք պատրաստուած են համաձայն վերոյգրեալ ցուցակի: Ասան հաստատուէս հասանելոյ այս նպատակիս՝ Վառավարութիւնն Ղեմարանի դիմում է այսու առ տեղական ուսումնարանս Հայոց, որք գտանուում են 'ի Տփլիս, յԱրևան, յԱջմիածին, 'ի Նոր Նախիջևան, 'ի Թէոդոսիա, յԱստրախան և յայլ քաղաքս, խնդրե-

դ. Մատեմատիկայի վասն առաջին դաստանն *Руководство къ арифметикѣ Буссе, часть I*; վասն երկրորդ դաստանն *того же руководства часть II*; վասն երրորդ դաստանն *Перевощикова Гимназическій курсъ чистой Математики, часть III, Геометрія.*

է. Աշխարհագրութեան. *Ободовскаго Всеобщей географіи учебная книга.*

զ. Պատմութեան. վասն երկրորդ դաստանն՝ *Берте Всеобщая исторія въ разсказахъ для дѣтей*; վասն երրորդ դաստանն՝ *Руководство къ первоначальному изученію Русской исторіи Устрялова.*

է. Գաղղիական լեզուի. վասն առաջին և երկրորդ դաստաննց՝ *Firmin, le guide de l'enfance, ou cours pratique de la langue française à l'usage des commençants*; վասն երրորդ դաստանն՝ *Noël et Chapsal, abrégé de la grammaire française.*

3. Только тѣ мальчики изъ Армянъ могутъ быть приняты въ выше упомянутые три разряда бесплатныхъ воспитанниковъ Института, которые приготовлены по изложенной выше программѣ. Для вѣрнѣйшаго достиженія этой цѣли Институтское Начальство обращается съ симъ вмѣстѣ къ мѣстнымъ армянскимъ училищамъ, находящимся въ Тифлисѣ, Эривани, Эчміадзинѣ, Нахичевани на Дону, Θεодосіи, Астрахани и въ другихъ городахъ, съ просьбою подвергать испытанію

е) По Географіи — Ободовскаго Всеобщей географіи учебная книга.

ф) По Исторіи—для *второго* класса Берте Всеобщая Исторія въ разказахъ для дѣтей. Для *третьяго* класса — Руководство къ первоначальному изученію Русской Исторіи Устрялова.

г) По французскому языку — для *перваго* и *второго* классовъ—Firmin, le guide de l'enfance, ou cours pratique de la langue française à l'usage des commençants; для *третьяго* класса — Noël et Chapsal, Abrégé de la grammaire française.

լով, որ քննեն համաձայն Ղեմարանի ցուցակին զկոչուած աշակերտացուքը (կանդիդատքը)՝ ի շարս ձրիավարժ աշակերտաց, և տան նոցա յամէն անդամին վկայական թուղթք՝ ի մասին ունեւոյ նոցա ըստ բաւականին այն հմտութիւնքը, որք պահանջուում են վասն մտանեւոյ չորս դասատանց միոյն մէջ: Ասան որոյ

Գ. Օճողք այն կանդիդատից՝ որք պիտի հաշուին՝ ի թիւս ձրիավարժ որդեգրաց, պարտական են, յետ ստանալոյ գրաւոր վճռադիրը՝ ի Առաւարութեանէ Ղեմարանի, յառաջ քան զուղեորիւ զնոյն կանդիդատս՝ ի Մոսկվա, ներկայացուցանել զնոսա՝ ի նախաքննութիւն յիշեալ ուսումնարանաց մէջ, և չուղարկել զնոսա՝ ի Ղեմարան քանի որ չեն ստացած յուսումնարանաց այն բաւարար վկայութիւնքը, զորս պարտական են նոքա առաջի առնել Ղեմարանի Առաւարութեան յետ հասանելոյ՝ ի Մոսկվա: Եւանց այս վկայականաց ոչ ոք չունի իրաւունք մտանելու՝ ի թիւս ձրիավարժ որդեգրաց Ղեմարանի:

Ե. Առչուած կանդիդատքն՝ ի հաշիւ ձրիավարժ որդեգրաց յիշեալ երկից կարգաց, յետ հասանելոյ՝ ի Մոսկվա, ուրիշ կերպիւ չեն

по Институтской программѣ вызываемыхъ кандидатовъ въ бесплатные воспитанники и снабжать ихъ всякій разъ свидѣтельствами въ достаточности требуемыхъ для поступленія въ одинъ изъ четырехъ классовъ познаній. И потому

4. Родителямъ кандидатовъ въ бесплатные воспитанники поставляется въ обязанность, по полученіи письменнаго разрѣшенія отъ Институтскаго Начальства, прежде отправки оныхъ кандидатовъ въ Москву, представить ихъ на предварительное испытаніе въ упомянутыя училища и не иначе отправлять ихъ въ Институтъ, какъ по полученіи отъ сихъ послѣднихъ удовлетворительныхъ свидѣтельствъ, которыя свидѣтельства должны они предъявлять въ Правленіе Института по приѣздѣ въ Москву. Безъ этихъ свидѣтельствъ никто не имѣетъ права на поступленіе въ число бесплатныхъ воспитанниковъ Института.

5. Вызванные кандидаты въ бесплатные воспитанники упомянутыхъ трехъ разрядовъ,

կարող ընդունելիլ 'ի Ճեմարան, եթէ ոչ
երաշխաւորութեամբ Մոսկվայի մէջ գասնուող
անձին, այսինքն՝ ազգականի կամ բարեկամի,
որ գրով կը պարտաւորուի ընդունել զնա դար-
ձեալ իւր մօտ, եթէ պատահի նմա արձակուիլ
'ի Ճեմարանէ վասն օրինաւոր պատճառաց յա-
ռաջ քան զաւարտելն զուսման ընթացքը:

Չ. Արպէս 'ի ձրխալարժ աշակերտաց՝ թէ
նոքա, որք կարձակուին 'ի Ճեմարանէ յառաջ
քան զաւարտելն զուսման ընթացքը, և թէ
նոքա, որք կաւարտեն զուսման ընթացքը, ոչ
ինչ դրամական օգնութիւն ստանալու չեն վասն
վերադառնալոյ 'ի հայրենիս: Եւ այսու պատ-
ճառաւ

Ե. Երբ որ կը մտանեն նոքա 'ի Ճեմարան,
նոքա ծնողքն կամ ազգականքն պարտական են
միւս վկայականաց հետ 'ի միասին առաջի առ-
նել նոյնպէս գրաւոր պարաւանդութիւն, որ
եթէ պատահի իւրեանց որդւոյ կամ ազգակա-
նաց արձակուիլ 'ի Ճեմարանէ յառաջ քան
զաւարտելն զուսման ընթացքը կամ յետ այնու-
րիկ՝ վասն որպիսի և իցէ պատճառաց, ինք-
եանք ծնողքն կամ ազգականքն՝ ունին իւրեանց
վերայ ստնուլ զճանապարհական ծախքը. իսկ՝

по прибытіи въ Москву, не иначе могутъ быть приняты въ Институтъ, какъ по ручательству въ Москвѣ находящагося лица — родственника или знакомаго — письменно обязавшагося принять его обратно въ случаѣ увольненія изъ Института по причинамъ уважительнымъ до окончанія курса ученія.

6. На отъѣздъ увольняемымъ изъ Института бесплатнымъ воспитанникамъ до окончанія ученія, равно и кончившимъ въ ономъ полный курсъ ученія, не выдается никакого денежнаго пособія. И потому

7. При опредѣленіи ихъ въ Институтъ родители или родственники должны вмѣстѣ съ прочими документами представлять также письменное обязательство, что въ случаѣ увольненія ихъ дѣтей или родственниковъ изъ Института послѣ и до окончанія полного курса ученія по какимъ либо причинамъ, они, родители или родственники, принимаютъ на себя путевыя издержки; а желающіе помѣстить въ Духовное Отдѣленіе сверхъ того должны представить обязательство, что они

որք կըցանկան զԼԻՐԵԱՆԵՅ որդիքը կամ ազգականքը, տալ 'ի շարս աշակերտաց Հոգևորական Բաժնի, նոքա՝ բաց յայնմանէ, պարտական են առաջի առնել գրաւոր պարաւանդութիւն, թէ ինքեանք երբէք անհանգիստ առնելու չեն զՂեմարանի Առօրեայ Թիւնը ինդիւնե ըով վասն ազատ կացուցանելոյ զԼԻՐԵԱՆԵՅ որդիքը կամ ազգականքը 'ի ծառայելոյ Հայոց եկեղեցիներում, հոգևոր դպրոցներում և Առաջնորդական ատենաներում :

Ը՛ր շարս ճրիւղարժ Աղաբեան որդեգրաց ընդունում են առաւելապէս չքաւոր Հայ անհասկանաց որդիքն :

ни въ какомъ случаѣ не будутъ утруждать Начальство Института просьбами объ освобожденіи дѣтей или родственниковъ ихъ отъ службы при Армяно-Григоріанскихъ церквахъ, семинаріяхъ или консисторіяхъ.

8. Въ бесплатные Лазаревскіе воспитанники принимаются преимущественно дѣти изъ бѣдныхъ *дворянскихъ* армянскихъ фамилій.

4997-5005

2013

